

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. decembar 2019. godine
Br. ref.:RK 1471/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučajevima br. KI176/18, KI183/18 i KIo6/19

Podnosioci

**Zeqir Demaku, Jahir Demaku, Fadil Demaku, Nexhat Demaku, Isni
Thaçi, Bashkim Demaj, Selman Demaj, Driton Demaj i Agim Demaj**

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 158/2018 od
26. septembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev KI176/18 su podneli Zeqir Demaku, Jahir Demaku, Fadil Demaku i Nexhat Demaku iz Glogovca; zahtev KI183/18 je podneo Isni Thaçi iz Prištine, koga zastupa Artan Qerkini, Advokatsko društvo "Sejdiu & Qerkini" d.o.o.; zahtev KIo6/19 su podneli Bashkim Demaj, Selman Demaj, Driton Demaj i Agim Demaj iz Glogovca (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Pml. br. 158/2018 Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 26. septembra 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su podnosiocima zahteva navodno povređena prava zagaranтована članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP), kao i članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava.
4. Podnosioci zahteva KI176/18 takođe navode da je Vrhovni sud, osporenom odlukom, osuđenom S.S. povredio pravo koje je zagaranтовано članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava.
5. Podnosioci zahteva KI176/18 traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno da *“obustavi izvršenje osporene odluke”*.
6. Podnosioci zahteva KI06/19 traže od Suda da uvede privremenu meru, odnosno *„obustavu postupka izvršenja kazni od strane Osnovnog suda u Mitrovici, predmeti sa brojem ED: 123, 125, 126 i 127, sve do odluke po ovom predmetu od strane Ustavnog suda Republike Kosovo“*.

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na članu 113. stav 7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 22. [Procesuiranje podnesaka], 27. [Privremene mere] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] i pravilu 56. [Zahtev za uvođenje privremenih mera] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

8. Dana 30. maja 2018. godine, Ustavni sud je doneo presudu u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17, podnosioci: *Isni Thaçi, Zeqir Demaku, Fadil Demaku, Nexhat Demaku i Jahir Demaku*, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. KZZ. br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine (u daljem tekstu: presuda Suda u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17). Sud je proglasio nevažećom presudu Vrhovnog suda Pml. KZZ. 322/2016 od 19. jula 2017. godine.

9. Dana 7. novembra 2018. godine, podnosioci zahteva KI176/18 su podneli Sudu zahtev za izvršenje i razjašnjenje presude u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17.
10. Dana 14. novembra 2018. godine, podnosioci zahteva KI176/18 su obavestili Sud o tome da povlače zahtev za izvršenje i razjašnjenje presude u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17.
11. Istog dana, podnosioci zahteva KI176/18 su podneli Sudu zahtev za ocenu ustavnosti osporene odluke.
12. Dana 15. novembra 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca u vezi sa zahtevom KI176/18 i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bajram Ljati i Remzije Istrefi-Peci.
13. Dana 19. novembra 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva KI176/18 o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
14. Istog dana, podnosilac zahteva KI183/18 je podneo zahtev Sudu.
15. Dana 29. novembra 2018. godine, u skladu sa pravilom 40 (1) Poslovnika, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI183/18 sa zahtevom KI176/18. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno od strane predsednice o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje u slučaju KI176/18.
16. Dana 30. novembra 2018. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva KI183/18, podnosioca zahteva KI176/18 i Vrhovni sud o registraciji i spajanju zahteva.
17. Dana 24. decembra 2018. godine, podnosioci zahteva KIO6/19 su podneli zahtev Sudu.
18. Dana 17. januara 2019. godine, u skladu sa pravilom 40 (1) Poslovnika, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KIO6/19 sa zahtevima KI176/18 i KI183/18. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno od strane predsednice o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje u slučaju KI176/18.
19. Dana 22. januara 2019. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva KIO6/19, podnosioca zahteva KI176/18, zastupnika podnosioca zahteva KI183/18 i Vrhovni sud o registraciji zahteva KIO6/19 i spajanju zahteva.
20. Dana 30. januara 2019. godine, podnosioci zahteva KIO6/19 su dostavili Sudu 4 obrasca zahteva koja su potpisali, a u kojima su naveli samo lične podatke i naznačili osporenu odluku i odluke koje su prethodile osporenoj odluci.

21. Dana 3. aprila 2019. godine, podnosilac zahteva Nexhat Demaku je tražio od Suda da tretira sa prioritetom predlog za privremenu meru – obustavu izvršenja osporene odluke.
22. Dana 8. aprila 2019. godine, ombudsman je dostavio Sudu podnesak „*Pravno mišljenje Ombudsmana Republike Kosovo u svojstvu Prijatelja Suda (Amicus Curiae) za Ustavni sud Republike Kosovo*“ u vezi sa slučajem KI176/18, kojim je izneo ocenu ove ustavne institucije o presudi Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 158/2018 od 26. septembra 2018. godine (u daljem tekstu: *Amicus Curiae*).
23. Dana 11. aprila 2019. godine, sudija izvestilac je u skladu sa pravilom 55. Poslovnika o radu, nakon konsultacije sa članovima Veća za razmatranje, usvojio zahtev ombudsmana za podnošenje *Amicus Curiae* u vezi sa slučajem podnosioca zahteva i o tome obavestio sve sudije Suda.
24. Dana 12. aprila 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o *Amicus Curiae* koji je dostavio ombudsman.
25. Dana 13. novembra 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

26. Dana 8. novembra 2013. godine, tužilac EULEX-a iz Kancelarije Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (tužilac STRK-a) je podigao optužnicu (br. PPS88/11) protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da su tokom 1998. godine izvršili krivično delo sankcionisano članom 152. [Ratni zločini koji ozbiljno krše član 3 Ženevskih konvencija] u vezi sa članom 31. [Saizvršilaštvo] Krivičnog zakonika Republike Kosovo (KZRK).
27. Dana 27. maja 2015. godine, Osnovni sud je doneo presudu (P58/14), kojom je podnosioca zahteva oglasio krivim za gore navedena krivična dela i osudio ih na sledeći način: Isnija Thačija, Zeqira Demakua i Jahira Demakua svakog na po 7 (sedam) godina zatvora, a Bashkima Demaja, Selmana Demaja, Dritona Demaja, Agima Demaja, kao i Fadila Demakua i Nexhata Demakua, svakog na po 3 (tri) godine zatvora.
28. Podnosioci zahteva su uložili svoje žalbe protiv presude (P58/14) Osnovnog suda od 27. maja 2015. godine, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji. Podnosioci zahteva su, između ostalog, osporili sastav sudskog veća Osnovnog suda.
29. Žalbu je uložio i tužilac STRK-a zbog odluke o krivičnoj sankciji, tražeći da se kazna poveća na adekvatan način za sve podnosioca zahteva.

30. Dana 14. septembra 2016. godine, Apelacioni sud je presudom (PAKR. br. 456/15) odbio žalbe tužioca STRK-a i podnosioca zahteva i potvrdio presudu (P58/14) Osnovnog suda. Apelacioni sud je *ex-officio* preinačio presudu Osnovnog suda u odnosu na podnosioca zahteva Isnija Thačija, Zeqira Demakua i Jahira Demakua, smatrajući krivično delo za koje su osuđeni produženim krivičnim delom. Takođe, Apelacioni sud je preinačio kazne izrečene od strane Osnovnog suda u odnosu na Isnija Thačija sa 7 (sedam) godina na 6 (šest) godina i 6 (šest) meseci zatvora, a za podnosioca zahteva Zeqira Demakua i Jahira Demakua sa 7 (sedam) godina na 6 (šest) godina zatvora.
31. Podnosioci zahteva su podneli Vrhovnom sudu zahteve za zaštitu zakonitosti protiv presude (P58/14) Osnovnog suda i presude (PAKR br. 456/15) Apelacionog suda, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i povreda krivičnog zakona. Podnosioci zahteva su, između ostalog, naveli da je sastav sudskog veća Osnovnog suda, odnosno raspoređivanje sudije (A.A.G) u sudsko veće Osnovnog suda, bilo u suprotnosti sa pravilima koja je primenjivao EULEX.
32. Dana 19. jula 2017. godine, Vrhovni sud je presudom (Pml. KZZ. br. 322/2016), odbio, kao neosnovane, zahteve za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva protiv presude Osnovnog suda i presude Apelacionog suda. Vrhovni sud je povodom prigovora podnosioca zahteva na primenu pravila o izboru sudskog veća u Osnovnom sudu obrazložio da se *“raspoređivanje sudije [A.A.G.] ne može [...] okarakterisati kao povreda člana 384 (1.1) ili člana 384 (1.2) ZKP-a. Veće primećuje da i kada bi bilo povrede internog pravilnika EULEX-a (dok navodne povrede ne sadrže povredu odgovarajućeg zakona – kao što je naveden zahtev da je povređen ZKP), onda bi to bila stvar diskrecije unutar disciplinskih/administrativnih organa EULEX-a [...]”*.
33. Dana 18. oktobra 2017. godine, podnosioci zahteva Fadil Demaku i Nexhat Demaku podneli su Osnovnom sudu u Mitrovici zahtev za preispitivanje krivičnog postupka.
34. Dana 11., odnosno 12. decembra 2017, podnosioci zahteva KI176/18 i KI183/18 podneli su Sudu zahtev osporavajući presudu Vrhovnog suda Pml. KZZ. br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine. Njihovi zahtevi su u Sudu registrovani kao slučajevi br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17. Podnosioci zahteva su pred Sudom tvrdili da im je presudom Vrhovnog suda Pml. KZZ. br. 322/2016 povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, između ostalog, zbog nepravilnosti kod raspoređivanja sudija u sudsko veće Osnovnog suda i neobrazloženosti odluka.
35. Dana 12. februara 2018. godine, Osnovni sud je odbacio, kao neosnovan, zahtev za preispitivanje krivičnog postupka u vezi sa presudom Osnovnog suda P. br. 58/14, koji su podneli podnosioci zahteva Fadil Demaku i Nexhat Demaku.

36. Dana 30. maja 2018. godine, Ustavni sud je presudom u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17, utvrdio povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i stava 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, nakon što je utvrdio da presudom Vrhovnog suda Pml. KZZ. br. 322/2016, nije izneta detaljna ocena i obrazloženje o tome da li je raspoređivanje sudija u sudsko veće u slučaju podnosilaca zahteva u Osnovnom sudu bilo u skladu sa celokupnošću primenljivih zakonskih odredbi.
37. Dana 26. septembra 2018. godine, Vrhovni sud je doneo novu presudu, odnosno drugu presudu u slučaju podnosilaca, Pml. br. 158/2018, kojom je odbio, kao neosnovane, zahteve za zaštitu zakonitosti koje su podneli podnosioci zahteva i još jedno lice protiv presude Osnovnog suda i presude Apelacionog suda. Vrhovni sud je u vezi sa prigovorima podnosilaca u pogledu primene pravila za izbor sudskog veća u Osnovnom sudu, odnosno o raspoređivanju A.A.G. u sudsko veće, obrazložio da se u zahtevu za zaštitu zakonitosti ne osporava da se ona nalazila na toj listi, već se osporava to da li je ona bila sudija po redosledu. Vrhovni sud je ocenio da je navod bio nepotkrepljen, pa je shodno tome našao da presuda Osnovnog suda i presuda Apelacionog suda nisu zahvaćene bitnim povredama odredaba krivičnog postupka utvrđenim u članu 384. stav 1.1 i 1.2 Zakonika o krivičnom postupku.

Navodi podnosilaca zahteva

38. Podnosioci zahteva KI176/18 i KI183/18 navode da su povređena njihova individualna prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, kao i članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava.

Navodi podnosilaca Zeqir Demaku, Jahir Demaku, Fadil Demaku i Nexhat Demaku (KI176/18)

39. Podnosioci zahteva KI176/18 na početku navode da je nepravilnosti u pogledu sastava sudskog veća u Osnovnom sudu utvrdio Ustavni sud, koji je *“naveo da nedostaju razlozi i nije prihvatio tumačenje i pravno obrazloženje [Vrhovnog suda]”*. U tom smislu, pozivaju se na deo presude Suda u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17, koji se odnosi na povrede koje su utvrđene u pogledu obrazloženja odluke Vrhovnog suda Pml. KZZ. 322/2016 u odnosu na raspoređivanje sudije A.A.G. u sudsko veće Osnovnog suda.
40. Podnosioci zahteva KI176/18 navode da Vrhovni sud nije izvršio presudu Ustavnog suda iz razloga što prilikom preispitivanja njegove odluke koju je poništio Ustavni sud, Vrhovni sud ne može *„da upotrebi druge razloge za iste činjenice koje su se već dogodile [...] osim preko ponavljanja suđenja jednim novim sudskim većem, gde stranke imaju mogućnosti da u svim instancama imaju jedno pravilno suđenje, nepristrasno i pravično“*.

41. Podnosioci zahteva KI176/18 dalje navode da se *“nepravilno formiranje sudskog veća desilo [...] ne u [Vrhovnom sudu] već u [Osnovnom sudu] kao činjenični sud”*. Iz tog razloga je, prema njihovim rečima, suprotno uputstvima Ustavnog suda *„Vrhovni sud [...] osporenom odlukom [...] ponovo otvorio slučaj u fazi razmatranja [zahteva za zaštitu zakonitosti] podnosilaca zahteva, gde nije došlo do prvobitnih ustavnih povreda člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP“*.
42. Prema tome, oni se žale da je *“[Vrhovni sud osporenom odlukom] izvršio nove ustavne povrede [...], odnosno ugrožavanje prava na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31 Ustava i prava za pravično suđenje iz člana 6.1 EKLJP-a jer nije vratio slučaj u prvi stepen, tamo gde su se dogodile povrede ustavnih prava“*, navodeći da je Vrhovni sud prekoračio svoja ovlašćenja jer *“Vrhovni sud ne može da se supstituiru umesto [Osnovnog suda] kao činjeničnog suda: posao [Vrhovnog suda] je da ispravi zakonske povrede, a ne one činjenične prirode“*.
43. Podnosioci zahteva KI176/18, pozivajući se na presudu Suda u slučaju br. KI78/12, naglašavaju da je Vrhovni sud *“u prošlosti imao svoju tačnu praksu kako treba da se postupi kada [Ustavni sud] poništava njegove odluke: svaki puta se stvar vraća prvom stepenu gde je izvršena ustavna povreda ustanovljena odlukom [Ustavnog suda]. Ovako je postupio i sam Vrhovni sud u prošlosti kada su njegove odluke ukinute od strane [Ustavnog suda]“*.
44. Podnosioci zahteva KI176/18 se pozivaju i na slučaj Vrhovnog suda (presuda Pml. KZZ br. 223/2017) od 11. juna 2018. godine, u kojem je, prema njihovim navodima, Vrhovni sud *“ustanovio da zbog protiv zakonitog sastava sudskog veća u jednom kosovskom osnovnom sudu treba da se sazove novo suđenje sa novim sudskim sastavom sudskog veća u činjeničnom sudu“*.
45. U vezi sa navodnim povredama člana 29. Ustava, podnosioci zahteva KI176/18 se žale da su *“od dana proglašenja kao nevažećom presudu [Vrhovnog suda] pml. KZZ br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine, zadržavanja u pritvoru [S.S.], sadrži bespravno lišenje slobode, odnosno ustavnu povredu iz člana 29.1 (Pravo na slobodu i sigurnost) Ustava“*. Prema njihovim navodima, *“u trenutku kada je proglašena nevažećom presuda pml. KZZ. br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine, je pala zakonska osnova za držanje u zatvoru [S.S.] odnosno je trebala jedna druga osnova i jedno drugo zakonsko obrazloženje za njegovo zadržavanje u zatvoru [...]”*.
46. Podnosioci zahteva KI176/18, takođe, traže i uvođenje privremene mere radi obustave izvršenja osporene odluke sve dok Sud ne odluči o slučaju. S tim u vezi, podnosioci zahteva tvrde da činjenica da Vrhovni sud nije uzeo u obzir nalaze Ustavnog suda i zadržavanje u zatvoru [S.S.], *“predstavlja dodatni razlog da [Ustavni sud] hitno uvede privremenu meru, zabranu izvršenja osporene odluke, presude [Vrhovnog suda] pml. br. 158/18, kao jedna proizvoljna odluka koja je izdata sa ciljem opstrukcije uputstava presude US ref. br. 1248/18“*.

47. Na kraju, podnosioci zahteva KI176/18 traže od Suda da se njihov zahtev proglasi prihvatljivim, da se utvrdi da im je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, i da se ukine presuda Vrhovnog suda Pml. br. 158/2018.

Navodi podnosioca Isnija Thačija (KI183/18)

48. Podnosilac zahteva KI183/18 navodi da je Vrhovni sud osporenom odlukom povredio njegovo pravo na jednakost pred zakonom zagarantovano članom 24. Ustava, jer je u jednom sličnom slučaju (br. 938/13) usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti kada je utvrdio da je *“većina članova veća mišljenja da odgovarajući zakoni ne podržavaju mogućnost da se bilo koje sudsko veće sastoji samo od sudija EULEKS-a”*. U tom smislu, podnosilac zahteva KI183/18 navodi da *„ovaj pravičan princip jednog od veća Vrhovnog suda nije uzet u obzir i od strane [...] veća koje je odlučivalo u predmetu [podnosioca zahteva] iako je i u (njegovom) slučaju sudsko veće bilo u potpunosti sastavljeno od sudija EULEX-a“*.
49. Iz tog razloga je, prema njegovim rečima, donošenjem dve različite odluke o istim okolnostima *“Vrhovni sud Kosova [...] postupio u suprotnosti sa principom jednakosti pred zakonom i principom pravne sigurnosti građana Kosova”*.
50. Što se tiče navoda o povredi prava na pravično suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. Konvencije, podnosilac zahteva KI183/18 navodi da nepristrasnost suda predstavlja preduslov za pravično suđenje. S tim u vezi, pozivajući se na slučaj ESLJP-a *Driza protiv Albanije*, on navodi da, prema ESLJP-u, *“Cilj celokupne delatnosti sudova i samog člana 6 Konvencije jeste obezbeđivanje nezavisnog i nepristrasnog suđenja. To podrazumeva totalno izostavljanje predrasuda od strane sudskog veća”*.
51. Što se tiče sastava sudskog veća u Osnovnom sudu, podnosilac zahteva KI183/18 se žali da je *“[imenovanje [A.A.G.] na sudskom veću ovog slučaja učinjeno u suprotnosti sa procedurama, politikama i pravilima izbora sudskih veća. [...] Prema važećoj listi, za ovaj slučaj nije bio dodeljen sljedeći sudac EULEKS-a. U suprotnosti sa tim spiskom, nju je izabrao [predsedavajući sudija D.S.] za članicu sudskog veća, jer je bila njegova ljubavnica i jer je želeo da joj unapredi poziciju i njenoj karijeri, omogućavajući joj da sudi u slučaju ratnih zločina. [A.A.G.] je zatim dobila unapređenje u jednom višem sudu na Kosovu”*.
52. Podnosilac zahteva KI183/18 navodi da *“[o]dnos ovo dvoje sudija [D.S.] i [A.A.G.] predstavlja sukob interesa za koji odbrana nije znala”*. Podnosilac zahteva je saznao za ovaj sukob interesa tek *„u novembru 2016. godine, [kada] je odbrana [podnosioca] dobila veliki broj e-mejllova od radnika iz EULEX-a koji predstavljaju neregularnosti u formiranju sudskog veća, [i] predstavljaju i pristrasnost ovog veća. Iz tih razloga [...] traženo je putem zahteva za*

zaštitu zakonitosti da se predsednik Skupštine sudija EULEX-a [M.S.] sasluša u svojstvu svedoka“, ali to, prema navodima podnosioca zahteva, Vrhovni sud nije dozvolio.

53. Podnosilac zahteva KI183/18 pojašnjava da je *“Sudija [A.A.G.] bila određena u sudsko veće od strane drugog suda, a na zahtev predsednika sudskog veća u predmetu P. 58/14. Ova praksa određivanja sudija EULEX-a nije predviđena ni gore pomenutim zakonom niti određenom uredbom EULEX-a o formiranju sudskih veća”*. Stoga on postavlja pitanje *„[k]akav smisao bi imala uredba o načinu formiranja sudskih veća ukoliko se ista ne sprovodi onako kako je napisana“*.
54. Pozivajući se na Uputstvo EULEX-a o određivanju sudija u krivičnim predmetima, on tvrdi da *„Uredba navodi da sudija koji je određen u Prištini (A.A.G) može da služi kao zamenik u Mitrovici, ali ne kao član sudskog veća. Cilj Uredbe EULEX-a je bio i ostaje izbegavanje neregularnosti i garantovanje nepristrasnosti u slučaju formiranja sudskih veća”*. Prema njegovim navodima, nijednom odredbom Uredbe nije predviđeno pravo predsednika sudskog veća da traži člana sudskog veća iz drugog suda, kao što se dogodilo u krivičnom predmetu P. 58/14. Stoga on navodi da *“u konkretnom slučaju imamo posla sa neregularnim suđenjem od strane sudskog veća koje nije formirano u skladu sa zakonskim odredbama”*.
55. Podnosilac zahteva KI183/18, pored toga navodi da uprkos činjenici da je e-mail prepiskom [M.S.] pruženo dovoljno dokaza o pristrasnosti sudskog veća, ti dokazi uopšte nisu tretirani i da se usled nerazmatranja navoda o nepostojanju nepristrasnosti sudskog veća, Vrhovni sud nije bavio jednim od glavnih navoda odbrane. Podnosilac zahteva KI183/18 se dalje poziva na predmet ESLJP-a Kiprianou protiv Kipra u kojoj je navedeno da *“Pravda ne treba samo da se da, ona treba i da se vidi da se daje. To znači da je nepristrasnost suda kompromitovana i onda kada je ona prosto sumnjiva”*.
56. Takođe, podnosilac zahteva KI183/18 navodi da je u njegovom slučaju povređen i princip jednakosti oružja, jer, *“Iako je odbrana insistirala da se pozove veštak [M.G.], koji je sastavio ekspertizu zajedno sa veštakom [C. B.], zahtev odbrane je naišao na gluvo uvo”*. Prema njegovim rečima, ova radnja je u suprotnosti sa zahtevima iz člana 338. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP).
57. Podnosilac zahteva KI183/18 se takođe žali na to da je svedok B proglašen *“neprijateljskim svedokom”* bez pravne osnove, jer ZKP ne priznaje institut *“neprijateljskog svedoka”*. Član 2. ZKP-a određuje: *„Krivičnu sankciju učinocu krivičnog dela može izreći samo nadležni, nezavisni i nepristrasni sud u postupku koji je pokrenut i sproveden po [ZKP-u]”, dok “[nije utemeljen zaključak [Vrhovnog] suda da treba dozvoliti da se svedok B. smatra “neprijateljskim svedokom”, na osnovu člana 6. [EKLJP], jer [EKLJP] ne brani prava državnih organa, kao što je Državno tužilaštvo, ali garantuje ljudska prava u odnosu na državne organe”*.

58. Na kraju, podnosilac zahteva KI183/18 traži od Suda da se njegov zahtev proglasi prihvatljivim; da se utvrdi da je povređeno pravo na jednakost pred zakonom zagwarantovano članom 24. Ustava i pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagwarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP i članom 53. Ustava; takođe, traži da Sud odredi bilo koje pravo ili odgovornost za strane u ovom podnesku koje Sud smatra razumnim i zasnovanim na zakonu.

Navodi podnosioca Bashkima Demaja, Selmana Demaja, Dritona Demaja i Agima Demaja (KIO6/19)

59. Podnosioci zahteva KIO6/19 najpre navode da se pred Sudom „*vodi postupak u vezi sa odlučivanjem o zahtevu za ocenu ustavnosti i zakonitosti Presude Vrhovnog suda PML. 158/2018 od 26.09.2018. godine, koja je podneta od strane Jahira, Zeqira, Fadila i Nexhata Demaku*“.
60. S tim u vezi, oni traže od Suda da prilikom razmatranja zahteva KI176/18 uzme u obzir da se svim tim navodima i zahtevima „*pridružujemo i mi, Bashkim, Selman, Driton i Agim Demaj*“.
61. Na kraju, podnosioci zahteva KIO6/19 navode da je i pored toga što je Sud u slučaju KI146/18, KI147/18, KI148/18, KI149/18 i KI150/18 utvrdio povredu u vezi sa presudom Vrhovnog suda, Vrhovni sud nakon preispitivanja slučaja „*namerno ili nenamerno u ovom predmetu ignorisao Odluku Ustavnog suda [i] mi MOLIMO Ustavni sud [...] da zatraži od Osnovnog suda u Mitrovici, gde će isti sve do odlučivanja d strane Ustavnog suda, obustaviti izvršenje odluke za izdržavanje kazne zatvora za predmete [...] ED: 123, 125, 126 i 127*“.

Amicus Curiae ombudsmana

62. Pravno mišljenje koje je podneto u svojstvu *Amicus Curiae*, ombudsman zasniva na članu 16. stav 9. Zakona br. 05/L-019 o Narodnom advokatu, navodeći da *Amicus Curiae* ima za cilj da pruži pravnu pomoć u funkciji zaštite prava podnosioca zahteva, konkretno, da se njihov predmet vrati Osnovnom sudu u Mitrovici na ponovno suđenje, kao što je Vrhovni sud Kosova odlučio u predmetu lica S.S. presudom PLM. KZZ. br. 223/2017 od 11. juna 2018. godine.
63. Ombudsman smatra da Vrhovni sud u slučaju podnosioca zahteva u osporenoj odluci nije uzeo u obzir presudu Ustavnog suda u slučajevima KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17, u pogledu navoda o sastavu sudskog veća koje je odlučilo u predmetu podnosioca pred Osnovnim sudom, jer nije vratio predmet na ponovno suđenje, nego je doneo novu odluku kojom odbija zahteve za zaštitu zakonitosti.
64. Takođe, ombudsman tvrdi da je Vrhovni sud u presudi PML. KZZ. br. 223/2017, koja je slična sa sadašnjim slučajem, usvojio delimično zahtev za zaštitu zakonitosti u delu koji se odnosi na navode o sastavu sudskog veća Osnovnog suda i vratio predmet na ponovno suđenje.

65. On takođe navodi da je na osnovu presude Ustavnog suda Agj. 1248/18 [presuda u slučajevima KI146/18, KI147/18, KI148/18, KI149/18 i KI150/18 od 30. maja 2018. godine], Vrhovni sud u skladu sa odredbama ZKP-a bio dužan da vrati predmet na ponovno suđenje.
66. Prema navodima ombudsmana, ove nepravilnosti utiču i na smanjenje poverenja građana u sudove, odnosno u pravosudni sistem Republike Kosovo.
67. Na kraju, ombudsman traži od Suda da proglasi osporenu odluku nevažećom, da naloži Vrhovnom sudu da izvrši presudu Suda u slučajevima KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17 i da postupi u skladu sa svojom praksom u predmetu PML. KZZ br. 223/2017.

Prihvatljivost zahteva

68. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
69. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

70. U nastavku, Sud će takođe razmotriti da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, koji su propisani Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48.

[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]”.

71. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da su podnosioci zahteva ovlašćene strane koje osporavaju akt javnog organa, odnosno presudu [Pml. br. 158/2018] Vrhovnog suda od 26. septembra 2018. godine, nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva predviđena zakonom. Podnosioci zahteva su naveli prava i slobode za koje tvrde da su im povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona, osim podnosilaca zahteva KIo6/19, koji izjavljuju da se pridružuju navodima podnosilaca zahteva KI176/18. Podnosioci zahteva su takođe dostavili svoje zahteve u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
72. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane u pravilu 39. (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje kriterijume na osnovu kojih Sud može razmatrati zahtev, uključujući i kriterijum da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 39 (2) određuje da:
- „(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju“.*
73. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da su im, uprkos preispitivanju njihovog slučaja od strane Vrhovnog suda, osporenim odlukom povređeni pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na jednakost pred zakonom. Podnosioci zahteva KI176/18 takođe navode da je Vrhovni sud osporenim odlukom osuđenom licu S.S. povredio pravo zagarantovano članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava.
74. Podnosioci zahteva KI176/18, čijim navodima se pridružuju i podnosioci zahteva KIo6/19, konkretnije navode:
- i) Da Vrhovni sud nije obrazložio svoju odluku jer je i pored povreda ustanovljenih od strane Ustavnog suda u vezi sa sastavom sudskog veća u Osnovnom sudu, doneo istu odluku;
 - ii) Da je Vrhovni sud osporenim odlukom povredio pravo na pravično suđenje, i u suprotnosti sa svojom prethodnom praksom prekoračio svoje nadležnosti jer uprkos povredama utvrđenim od strane Ustavnog suda nije vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje, već je ponovo razmotrio predmet i doneo novu presudu;
 - iii) Da zadržavanje lica S.S. u pritvoru nakon povreda koje je utvrdio Ustavni sud, predstavlja bespravno lišenje slobode, odnosno ustavnu povredu iz člana 29.1 [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava.

75. Podnosilac zahteva KI138/18, Isni Thači, konkretnije navodi:

- iv) Da u suprotnosti sa svojom prethodnom praksom, u kojoj je Vrhovni sud u jednom sličnom slučaju vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje jer je sudsko veće bilo u potpunosti sastavljeno samo od EULEX sudija, kao u slučaju podnosioca, Vrhovni sud nije vratio njegov predmet na ponovno suđenje čime je povredio pravo na jednakost pred zakonom;
- v) Da Vrhovni sud nije pravilno ispitao navod podnosioca o sastavu sudskog veća Osnovnog suda, koji je bio u suprotnosti sa pravilima za raspoređivanje EULEX sudija u sudska veća;
- vi) Da su redovni sudovi svedoka B. proglasili „neprijateljskim svedokom“ u suprotnosti sa zakonom i poklonili veru svedocima A. i K. u suprotnosti sa načelom *in dubio pro reo* iako je sud našao da svedoci A. i K. nisu imali iskustvo u davanju tačne i dobro strukturirane verzije događaja;
- vii) Da veštak sudske medicine M.G. nije prisustvovao ispitivanju tokom sudskog postupka, čime su povređeni princip jednakosti oružja i princip kontradiktornosti.

76. Sud najpre podseća da je u svojoj presudi u slučajevima br. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17 utvrdio povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, iz razloga što presudom Vrhovnog suda Pml. KZZ. br. 322/2016 nije izneta detaljna ocena i obrazloženje o tome da li je raspoređivanje sudija u sudsko veće u slučaju podnosioca zahteva u Osnovnom sudu bilo u skladu sa celokupnošću primenjivih zakonskih odredbi. Što se pak tiče svih ostalih navoda podnosioca zahteva, uključujući i one koji su ponovljeni u ovom zahtevu, Sud je već ocenio da su oni uglavnom pokretali pitanja zakonitosti a ne ustavnosti, kao i da je Vrhovni sud u vezi tih navoda dao detaljna obrazloženja u svojoj presudi Pml. KZZ. 322/2016.

77. Vrhovni sud je u izvršenju presude Ustavnog suda, ponovo razmotrio zahteve za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva na osnovu nalaza iz presude Suda u slučajevima KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i KI150/17, i to u odnosu na navode u vezi sa raspoređivanjem sudija u sudsko veće Osnovnog suda.

78. Sud podseća da se navodi koji su bili predmet razmatranja u slučaju Suda KI146/17, KI147/17, KI148/18, KI149/18 i KI150/18 i za koje je Sud u prethodnoj odluci utvrdio da pokreću pitanja zakonitosti a ne ustavnosti, neće razmatrati jer je o tim navodima Sud već doneo konačnu odluku. Ovaj poslednje navedeni će razmotriti samo nove navode podnosioca zahteva.

I. U vezi sa navodnim povredama prava na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP

79. Sud primećuje da podnosioci zahteva osporavaju ovlašćenje Vrhovnog suda za preispitivanje njihovog slučaja, odnosno ovlašćenje za preispitivanje zahteva za zaštitu zakonitosti na osnovu nalaza Ustavnog suda (presuda u slučajevima KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 i 150/17 od 30. maja 2018. godine). Sud naglašava da je u njegovoj oceni i nalazima u gore navedenom slučaju utvrđeno da je Vrhovni sud bio taj koji je svojom odlukom (presuda PML. KZZ. br. 322/2016 od 19. jula 2017. godine) propustio da iznese detaljno obrazloženje o tome da li su poštovane zakonske odredbe prilikom raspoređivanja sudija u sudsko veće u predmetu podnosilaca zahteva.
80. U tom smislu, Sud ocenjuje da je bio zadatak Vrhovnog suda da preispita svoju odluku u skladu sa nalazima iz odluke Ustavnog suda i da obavesti Sud o izvršenju njegove odluke (vidi operativni deo presude u slučajevima KI146/17, KI 147/17, KI 148/17, KI 149/17 i 150/17 od 30. maja 2018. godine).
81. Sud takođe podseća da podnosioci zahteva navode i povredu člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP iz razloga što Vrhovni sud nije obrazložio svoju odluku jer je uprkos povredama koje je utvrdio Ustavni sud u pogledu sastava sudskog veća Osnovnog suda doneo istu odluku.
82. Sledstveno, Sud će razmotriti i oceniti da li je Vrhovni sud preispitao svoju odluku u skladu sa nalazima Ustavnog suda.

1. Što se tiče prava na obrazloženu odluku

1.1. Opšta načela

83. Sud podseća da na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) pravo na pravično suđenje uključuje i pravo na obrazloženu odluku.
84. Prema svojoj konsolidovanoj sudskoj praksi, ESLJP smatra da na osnovu principa pravilne administracije pravde, odluke sudova i tribunala treba da naglase na pravilan način razloge na kojima se te odluke zasnivaju (vidi, *Tatishvili protiv Rusije*, br. 1509/02, presuda ESLJP-a od 22. februara 2007. godine, stav 58, *Hiro Balani protiv Španije*, ESLJP, predstavka br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27, *Higgins i drugi protiv Francuske*, ESLJP, predstavka br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, stav 42, *Papon protiv Francuske*, ESLJP, predstavka br. 54210/00, presuda od 7. juna 2001. godine).
85. Pored toga, ESLJP je utvrdio da vlasti uživaju značajnu slobodu u izboru odgovarajućih sredstava kako bi se osiguralo da njihovi pravosudni sistemi ispunjavaju uslove iz člana 6 (1) EKLJP, ali bi sudovi trebalo da "*pokažu sa dovoljno jasnoće razloge na kojima su zasnovali svoju odluku*" (vidi,

Hadjianastassiou protiv Grčke, presuda ESLJP-a od 16. decembra 1992. godine, stav 33).

86. Prema sudskoj praksi ESLJP-a, osnovna funkcija obrazložene odluke jeste da pokaže strankama da su saslušane. Pored toga, obrazložena odluka daje stranci priliku da se žali protiv nje, kao i mogućnost da odluku razmatra žalbeni organ. Samo davanjem obrazložene odluke može postojati javna ocena o sprovođenju pravde (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a *Tatishvili protiv Rusije*, ESLJP, predstavka br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine, stav 58; vidi, takođe, i predmet ESLJP-a *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, stav 30, 27. septembar 2001. godine).
87. Iako sudovi nisu obavezni da se bave svim navodima iznetim od strane podnosilaca – oni ipak moraju da razmatraju navode koji su suštinski za njihove slučajeve i koji se pokreću u svim fazama postupka (vidi slučaj *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 53).
88. Sud ponovo naglašava da pravo na dobijanje sudske odluke u skladu sa zakonom, uključuje i obavezu da sudovi navedu razloge za svoje odluke sa razumnim osnovama, kako u proceduralnom, tako i u materijalnom smislu (vidi slučaj *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 54).
89. Obim u kojem se primenjuje dužnost navođenja razloga, prema sudskoj praksi ESLJP-a, može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti slučaja (vidi slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, (VV), predstavka br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29, *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27, *Higgins i drugi protiv Francuske*, ESLJP, predstavka br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, stav 42).
90. Sud naglašava da bi obrazloženje odluke trebalo da razjasni odnos između konstatacija merituma i ocene o predloženim dokazima, s jedne strane, i pravnih zaključaka suda, s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u donošenju odluka ukoliko dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, relevantne zakonske odredbe i logičan odnos između njih (vidi slučaj Ustavnog suda KI72/12, *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61, vidi takođe i slučaj KI135/14, *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58).

1.2. Primena gore navedenih standarda/načela u slučaju podnosilaca zahteva

91. Sud primećuje da je Vrhovni sud, nakon preispitivanja zahteva za zaštitu zakonitosti povodom navoda podnosilaca zahteva o sastavu sudskog veća Osnovnog suda, najpre ocenio ispunjenje subjektivnih kriterijuma za izuzeće sudije A.A.G. iz sudskog veća, zbog navoda da je ona imala takve odnose sa predsednikom sudskog veća koji su uticali na njenu pristrasnost i da li su

postojale činjenice koje dokazuju da je ona raspoređena u sudsko veće na njegov zahtev.

92. U tom pravcu, Vrhovni sud je odlukom koju osporavaju podnosioci zahteva, utvrdio da su navodi o sukobu interesa sa predsednikom sudskog veća zasnovani na nesigurnim izvorima jer se radi o informacijama dobijenim iz sredstava informisanja i anonimnih e-mail poruka, poslatih u kopijama, dok redovni sudovi svoje odlučivanje zasnivaju na dokazima koji su izvedeni po pravilima krivičnog zakona. Štaviše, i nakon ocene kopija e-mail poruka na koje su se pozvali podnosioci zahteva, Vrhovni sud je utvrdio da nije dokazan navodni odnos između sudije A.A.G i predsednika sudskog veća, zato što predsednik sudskog veća nije predložio sudiju A.A.G. u sudsko veće onako kako su tvrdili podnosioci zahteva, kao i da u prvostepenom sudu nije bilo dovoljno sudija za drugog člana sudskog veća i kao rezultat toga bilo je potrebno određivanje sudije iz mobilnog spiska.
93. U vezi sa navodom podnosilaca o kršenju pravila Uputstva za raspoređivanje sudija u određene predmete, koje je povezano sa objektivnim kriterijumom nepristrasnosti, Sud podseća da je Vrhovni sud obrazložio da *„po članu 3.1 Uputstva „unutar odeljka slučajevi se dele sudijama po brožčanom sistemu gde svaki treći koji dolazi u odeljak raspodeliće se za sudiju A, svaki treći za sudiju B i svaki treći za sudiju C (br. 1 za sudiju A, br. 2 za sudiju B, br. 3 za sudiju C, br. 4 za sudiju A i tako redom). Zbog vanrednih razloga (na primer kvalitetu i složenosti slučaja i broj slučajeva poverenih za svakog sudiju), određeni sudija može da podeli odabrane slučajeve na drugi način od onoga koji je ranije spomenut“. Ova odredba govori o jednoj raspodeli – određivanju slučaja u redovnim situacijama – prva rečenica, i u vanrednim situacijama – druga rečenica”*.
94. Vrhovni sud je takođe obrazložio da *„kada je reč o izboru [A.A.G.] iz mobilnog spiska, u zahtevu za zaštitu zakonitosti se ne osporava da je ona bila na spisku, nego se osporava da je bila sudija po redu. Ovaj navod se ponovo odnosi na spekulacije, neosnovan je i iz razloga koji su gore navedeni, nije se prihvatio. Vrhovni sud je, kao zaključak, našao da pobijene presude nisu obuhvaćene suštinskim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 384 stav 1. 1 i 1. 2 [...]“*.
95. Sud smatra da se Vrhovni sud prilikom ocene navoda podnosilaca zahteva pozvao na relevantne odredbe Zakona br. 03/L-053 i Uputstva za raspodelu predmeta EULEX sudijama. Štaviše, iako je Vrhovni sud ocenio da dokazi koji su predloženi od strane podnosilaca nisu bili dokazi koji su izvedeni na osnovu zakona, on je ponovo razmotrio da li ovi dokazi dokazuju da se prilikom raspoređivanja A.A.G. kao člana sudskog veća nije poštovao redosled raspoređivanja sudija, kao što je predviđeno Zakonom br. 03/L-53 i Uputstvom o raspodeli predmeta.
96. Vrhovni sud je objasnio da navedeno Uputstvo određuje način raspoređivanja sudija u sudska veća u redovnim i u vanrednim slučajevima. Nakon ocene

dokaza podnosioca zahteva, Vrhovni sud je utvrdio da dokazi koje su predložili podnosioci zahteva nisu dokazali da su prilikom određivanja sastava sudskog veća prekršena pravila za raspoređivanje sudija u slučaju podnosioca zahteva.

97. Shodno tome, kao zaključak, Vrhovni sud je ocenjujući dokaze predložene pred njim, ocenio da A.A.G nije raspoređena u sudsko veće po nalogu predsednika onako kako su tvrdili podnosioci zahteva. Takođe, Vrhovni sud je, nakon što je analizirao pravila o raspoređivanju sudija u sudska veća, došao do zaključka da predloženim dokazima nije dokazano da je celokupnost primenjivih zakonskih odredbi povređen prilikom raspoređivanja A.A.G. u sudsko veće.
98. Sledstveno, Sud ocenjuje da je obrazloženje od Vrhovnog suda, pozivajući se na navod podnosioca zahteva o nepravilnosti u vezi sa raspoređivanjem sudije A.A.G. kao dela sudskog veća Osnovnog suda, jasno i da na pravilan način adresira navode podnosioca zahteva.
99. Stoga, Sud ocenjuje da podnosioci zahteva nisu uspeali da dokažu da im je osporenom odlukom povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. Sledstveno, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva u vezi sa navodom o povredi člana 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a očigledno neosnovan na ustavnim osnovama.

II. Što se tiče navoda o povredi jednakosti pred zakonom

100. Podnosioci zahteva navode povredu jednakosti pred zakonom, koja je zagarantovana članom 24. Ustava, kao rezultat protivrečnih odluka Vrhovnog suda u pogledu sastava sudskog veća koje je bilo sastavljeno od sudija EULEX-a. U vezi sa ovom tvrdnjom, podnosioci zahteva specifikuju da: *“Suprotno svojoj sudskoj praksi, gde u jednom sličnom slučaju Vrhovni sud je vratio predmet na ponovno suđenje Osnovnom sudu, pošto je sudsko veće bilo u sastavu samo od sudija EULEX-a, kao u slučaju podnosioca, Vrhovni sud nije vratio ovaj slučaj, i time povredio pravo na jednakost pred zakonom”*.
101. Kao prvo, Sud primećuje da Vrhovni sud nije razmotrio ovo pitanje jer se u svojoj odluci fokusirao samo na pitanja po kojima je Ustavni sud utvrdio povrede u prethodnoj odluci Vrhovnog suda, a koja se odnose na pitanje raspoređivanja sudije A.A.G. za članicu sudskog veća Osnovnog suda.
102. Međutim, Sud će u nastavku razmotriti ovaj konkretan navod u kojem se podnosioci zahteva pozivaju na odluku Vrhovnog suda (PML. 223/17 od 11. juna 2018. godine), u kom slučaju je Vrhovni sud vratio predmet na ponovno suđenje iz razloga što je utvrđeno da se za sastav sudskog veća koje je bilo sastavljeno samo od sudija EULEX-a smatralo da je u suprotnosti sa zakonom.
103. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi jednakosti pred zakonom, Sud se poziva na svoju sudsku praksu koja ukazuje na to da samo razlike u tretiranju, na osnovu prepoznatljive karakteristike *ili statusa* mogu predstavljati nejednako tretiranje u smislu člana 24. Ustava. Pored toga, da bi

se neko pitanje moglo pokrenuti na osnovu člana 24, mora da postoji razlika u tretiranju lica u analognim ili sličnim situacijama (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI157/18, podnosilac *Vrhovni sud Kosova*, presuda od 13. marta 2019. godine, stav 33; vidi, takođe, i predmete ESLJP-a *Kjeldsen, Busk Madsen i Pedersen protiv Danske*, predstavke br. 5095/71, 5920/72 i 5926/72, 7. decembar 1976. godine, stav 56; i *Carson i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 42184/05, 16. mart 2010. godine, stav 61).

104. Sud primećuje da podnosioci zahteva nisu predočili nijedan *prima facie* dokaz koji ukazuje na to prema kojoj prepoznatljivoj karakteristici ili statusu su diskriminirani u postupcima pred Vrhovnim sudom.
105. Međutim, u vezi sa navodom po pitanju protivrečne odlukama Vrhovnog suda, Sud, pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, podseća da je ESLJP, u principu, pitanje važnosti saglasnosti sudske prakse povezao sa načelom pravne sigurnosti i poverenja javnosti u sudski sistem (vidi, *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 28. oktobra 1999. godine, *Brumărescu protiv Rumunije*, br. 28342/95, stav 61; presudu ESLJP-a od 1. decembra 2005. godine, *Păduraru protiv Rumunije*, predstavka br. 63252/00, stav 98; presudu ESLJP-a od 2. novembra 2010. godine, *Ștefănică i drugi protiv Rumunije*, predstavka br. 38155/02, stav 38; presudu ESLJP-a od 25. aprila 2013. godine, *Balažoski i drugi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, br. 45117/08, stav 29; presudu ESLJP-a od 20. oktobra 2011. godine, *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, predstavka br. 13279/05, stav 52; vidi, takođe, i presudu ESLJP-a od 10. maja 2012. godine, *Albu i drugi protiv Rumunije*, predstavka br. 34796/09 i 63 druge predstavke, stav 34, takođe vidi i slučaj Ustavnog suda KI42/17, podnosilac *Kushtrim Ibraj*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. januara 2018. godine, stav 33).
106. U tom kontekstu, ESLJP je svojom sudskom praksom potvrdio da zahtevi načela pravne sigurnosti i legitimne zaštite poverenja javnosti ne dodeljuju niti garantuju stečeno pravo na doslednost sudske prakse (vidi presudu ESLJP-a od 18. decembra 2008. godine, *Unédic protiv Francuske*, predstavka br. 20153/04, stav 74; presudu ESLJP-a od 20. oktobra 2011. godine, *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citirano, stav 58; *Albu i drugi protiv Rumunije*, gore citirano, stav 34; vidi takođe i slučaj Ustavnog suda KI142/15, *Habib Makiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. oktobra 2016. godine, stav 38).
107. ESLJP je konkretno naglasio da “u principu, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima; sud mora da poštuje nezavisnost tih sudova [...]” (vidi predmet *Adamsons protiv Letonije*, gore citirano, stav 118, kao i predmet *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citirano, stav 50, vidi, takođe, i slučaj Ustavnog suda KI29/17, *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. oktobra 2017. godine, stav 47).

108. Međutim, ESLJP je svojom sudskom praksom definisao kriterijume za ocenu uslova u kojima su protivrečne odluke sudova poslednjih instanci u suprotnosti sa pravom na pravično suđenje. U tom aspektu, ESLJP naglašava da treba utvrditi: a) da li postoje duboke i dugotrajne razlike u sudskoj praksi domaćih sudova; b) da li domaći zakon propisuje mehanizam za prevazilaženje tih nedoslednosti, i, c) da li je taj mehanizam primenjen i, ukoliko jeste, u kojoj meri (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, predstavka br. 23530/02, presuda od 2. oktobra 2009. godine, stavovi 49-52; vidi, takođe, i slučaj Ustavnog suda, KI29/17, *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. oktobra 2017. godine, stav 51).
109. Sud primećuje da je u sudskoj praksi ESLJP-a, kriterijum postojanja “dubokih i dugotrajnih razlika” od suštinskog značaja za ocenu doslednosti sudske prakse (vidi, *mutatis mutandis*, *Lupeni Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116-135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, predstavka br. 23530/02, gore citirano, stavovi 49-52; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citirano, stav 53). U tom kontekstu, ESLJP je takođe utvrdio da treba oceniti i efekat takve razlike u odnosu na broj drugih slučajeva (vidi predmet *Abu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. juna 2012. godine, stav 38).
110. Sud naglašava da nije njegov zadatak da upoređuje različite odluke Vrhovnog suda i da on u potpunosti poštuje nezavisnost redovnih sudova. Sud ima u vidu da podnosioci zahteva, pozivajući se na presudu Vrhovnog suda (Pml. KZZ 223/2014 od 11. juna 2018. godine), kojom je konstatovano da je sastav sudskog veća koje je sastavljeno samo od sudija EULEX-a u suprotnosti sa zakonom, tvrde da je Vrhovni sud odlučio drugačije u njihovom slučaju, što je moglo rezultirati povredom načela pravne sigurnosti.
111. Međutim, Sud pozivajući se na svoju sudsku praksu i sudsku praksu ESLJP-a ocenjuje da se na osnovu samo jedne presude Vrhovnog suda, koja je navodno doneta u sličnim slučajevima, ne može podrazumevati, niti utvrditi da postoje duboke i dugotrajne razlike u sudskoj praksi Vrhovnog suda, a što bi moglo ugroziti načelo pravne sigurnosti (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI29/17, *Adem Zhegrova*, gore citirano, stav 53).
112. Sledstveno, Sud, pozivajući se na svoju sudsku praksu i sudsku praksu ESLJP-a kao i na standarde uspostavljene tom praksom, koje principe primenjuje ovaj Sud, ne može utvrditi da su u slučaju podnosilaca zahteva ispunjeni kriterijumi postojanja protivrečnih odluka u sudskoj praksi Vrhovnog suda.

III. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva KI176/18 o ustavnim povredama prema licu S.S.

113. Sud takođe primećuje da podnosioci zahteva KI176/18 navode i povredu člana 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava od strane Vrhovnog suda u odnosu na lice S.S.

114. S tim u vezi, Ustav Republike Kosovo ne predviđa *actio popularis*, što je modalitet pojedinačnih žalbi, i omogućava svakom pojedincu, koji pokušava da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu određenim pitanjima i zahtevima aludirajući na povrede ustavnih prava pojedinca ili određene grupe (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI157/11, rešenje o neprihvatljivosti od 17. januara 2013. godine, stav 26).
115. Sud primećuje da u vezi sa navodima o povredi ustavnih prava lica S.S., podnosioci zahteva KI176/18 nemaju *locus standi* pred Sudom. Sud ocenjuje da pojedinci imaju pravo da osporavaju samo pojedinačne akte javnih organa koji povređuju njihova individualna prava i samo nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava, propisanih stavom 7. člana 113. Ustava (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI102/17, podnosilac *Meleq Imeri*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. januara 2018. godine, stav 20).
116. Prema tome, kada je slučaj podnela neovlašćena strana, Sud ne može oceniti meritum slučaja i sledstveno, ni u konkretnom slučaju, Sud ne ocenjuje navode podnosioca zahteva KI176/18 da li je osporena presuda povredila ustavna prava lica S.S., odnosno član 29. Ustava. Stoga, iz gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da zahtev KI176/18, što se tiče navoda o povredi ustavnih prava lica S.S., nije podnet na zakonit način od ovlašćene strane, kao što je predviđeno članom 113. stav 1. i 7. Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (1) (a) Poslovnika, i da je kao takav neprihvatljiv.

Zahtev za uvođenje privremene mere

117. Sud podseća da podnosioci zahteva KI176/18 traže od Suda da donese i odluku o uvođenju privremene mere, odnosno o obustavi izvršenja presude Vrhovnog suda.
118. Podnosioci zahteva KI106/19 traže od Suda da uvede privremenu meru, odnosno „*obustavu postupka izvršenja kazni od strane Osnovnog suda u Mitrovici, predmeti sa brojem ED: 123, 125, 126 i 127, sve do odluke po ovom predmetu od strane Ustavnog suda Republike Kosovo*“.
119. S obzirom na to da je već odlučio o neprihvatljivosti zahteva, Sud ne smatra potrebnim da razmatra zahteve podnosioca za odobrenje privremene mere.

Zaključak

120. Sud, kao zaključak, utvrđuje:

- i) Da je Vrhovni sud razmotrio navode podnosioca zahteva u pogledu imenovanja sudskog veća Osnovnog suda, pa shodno tome ocenjuje da su takvi navodi očigledno neosnovani na ustavnim osnovama i da se kao takvi moraju odbiti kao neprihvatljivi na osnovu člana 113.7 Ustava i pravila 39 (2) Poslovnika;
- ii) Da su navodi podnosioca zahteva KI138/18 o povredi člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava očigledno neosnovani na ustavnim osnovama i da se kao takvi moraju odbiti kao neprihvatljivi na osnovu člana 113.7 Ustava i pravila 39 (2) Poslovnika, i
- iii) Da podnosioci zahteva KI176/18 nisu ovlašćena strana za iznošenje navoda o povredi člana 29. Ustava u ime lica S.S., kao što je utvrđeno članom 113. stav 1. i 7. Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (1) (a) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 27. Zakona i pravilom 39 (1) (a) i (2), pravilom 59 (b) i pravilom 57 (1) Poslovnika, dana 13. novembra 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahteve za uvođenje privremene mere;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi